

Cum să ne purtăm cu adolescenții

Sfaturi pentru părinți

Traducere din limba rusă
Gheorghică Ciocoi

EDITURA DE SUFLET
București

*Doamne Iisuse Hristoase, revarsă mila Ta asupra filor noștri,
păzește-i pe ei sub acoperământul Tău.
Ocrotește-i pe ei îndepărtând toată patima cea vicleană,
izgonește toată vrăjmășia și toată răutatea celui rău,
deschide ochii și urechile inimii lor,
dăruiește umilință și smerenie inimilor lor.
Doamne, noi toți suntem lucrarea mâinilor Tale;
fie-Ți milă de copiii noștri și-i întoarce pe ei spre pocăință.
Mântuiește, Doamne, și miluiește pe copiii noștri și
luminează mințile lor cu lumina înțelegerii
Sfintei Tale Evanghelii și-i povățuiește pe ei
să meargă pe calea poruncilor Tale și să viețuiască,
Mântuitorule, după voia Ta, căci Tu ești Dumnezeuul nostru și
Ție se cuvin slava, cinstea și închinăciunea,
împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt. Amin!*

Cuvânt înainte

Ne punem cu toții nădejdea în Atotputernicul și Preamilostivul Dumnezeu. El ne va auzi și ne va ajuta în creșterea viitorilor capi de familie, a conducătorilor de mâine sau a viitoarelor mame. Cu o condiție însă: să nu rămânem indiferenți la educația ortodoxă a copiilor.

Doar așa educația îi poate ajuta copilului să se orienteze în această lume, să aibă relații bune cu ceilalți oameni și să stea departe de problemele sufletești sfâșietoare și de faptele cu urmări pierzătoare.

De obicei, oamenii în vârstă consideră că vremurile de dinainte au fost cu mult mai bune decât cele actuale. Dar vremurile în sine nu sunt nici mai bune, nici mai rele, ci așa cum le fac oamenii. E normal să ne întrebăm: oare oamenii devin mai buni ori mai răi în decursul timpului?

Să ne îndreptăm atenția către tinerii din jurul nostru. În moralitatea lor, în educația și în preocupările din timpul liber se poate cunoaște viața lor pe mai departe.

Luăți aminte la adolescenți și adolescente! Nu e greu să observăm faptele lor necugetate, caracteristice acestei vârste. Oare există printre adulți vreunul care nu a cunoscut cele ale adolescenței, când omul este pe jumăta-

te copil și pe jumătate matur, trăind în închipuirea pa-timilor sale?

Să ne amintim de tinerețea noastră. Oare nu am trecu-t și noi prin astfel de stări? Important este să obser-văm cu luare-aminte care sunt sentimentele ce au con-dus inimile noastre: iubirea de osteneală ori lenea, pofta ori curăția, dragostea ori ura, zidirea ori surparea? Este întristător să vezi cum generația tânără, în anii deplinei înfloriri a puterilor sufletești și trupești, este afectată de otrava mulțimii viciilor!...

Numeroși părinți consideră că va trece și aceas-ta atunci când iau aminte la copiii lor neîntăriți. Iar ei trăiesc liniștiți și în nepăsare, în ignoranță cu privire la educația fiilor lor.

Observând statisticile referitoare la folosirea narco-ticelor printre tineri, ar trebui să ne trezim din indi-ferența de care dăm dovadă. Rata folosirii narcoticelor de către copii și tineri e foarte mare. Această molimă se răspândește pretutindeni. Printre adolescenții și tinerii din orașele mari, numărul consumatorilor de droguri este dublu față de cel din localitățile mici.

În ultima perioadă continuă scăderea standardului calității vieții, sărăcia, stresul permanent.

Mulți dintre copii și adolescenți, lipsiți de lumina și de adevărul credinței, pierd legătura cu generația mai vârstnică. Părinții, pedagogii – care nici ei nu trăiesc du-pă Evanghelie de cele mai multe ori – nu sunt capabili să-i ajute pe tineri să iasă din situațiile dificile de natu-ră moral-duhovnicească. Nici tinerii care nu duc o viață religioasă nu sunt în stare să depășească situațiile stre-sante în lupta cu ispitele, și suferă din această cauză.

Toate acestea conduc, pe bună dreptate, către un comportament pierzător de suflete. Tinerii de astăzi cunosc păcatul încă de la o vârstă fragedă. Între 30 și 50% dintre băieți și între 20 și până la 30% dintre fetele de până la vârsta de 16 ani au cunoscut păcatul trupesc. Violența din societate reprezintă și ea un pericol pentru adolescenți și tineri. Numărul minorilor care comit crime crește continuu.

Credința ortodoxă e cea mai prețioasă pentru noi. Înaintașii, cu toate că au păcătuit din neștiință, au păstrat în sufletele lor idealul sfințeniei. Valorile tradiționale ale unui popor credincios au fost mereu iubirea de frați și curăția plină de înțelepciune. Dar când o întreagă generație privește cu indiferență la chestiunea legată de sexualitate, aceasta nu arată doar o simplă scădere a evlaviei, ci și, dacă vreți, o surpare criminală a sistemului național și religios al valorilor.

A avea copii presupune răspundere și greutate, iar aceasta înseamnă jertfelnicie. Omul care are copii nu poate trăi așa cum dorește, căutând distracții fără de sfârșit. Va avea de făcut multe lucruri pentru copilul său – care trebuie îmbrăcat, hrănit, îngrijit, crescut, educat, încălțat, tratat dacă se îmbolnăvește, dat la școală... Cu cât mai mulți copii, cu atât mai mari problemele. Oamenii care doresc să se distreze și care ajung câteodată să se și cunune nu vor să aibă mulți copii: unul, doi sau nici unul. Alții nici nu doresc să se cunune, preferând să trăiască în păcatul desfrânării. Iar când trăiești în des-

frânare mai poate fi vorba de copii? În astfel de „planificări” unde se află binele?

În zilele noastre, vorbim mult despre greutățile pe care le întâmpinăm în educația adolescenților. Adeseori, părinții și copiii nu se înțeleg și izbucnesc certuri chiar și din cele mai mici neînțelegeri.

Specialiștii, psihologii și pedagogii din diverse domenii îndreptățesc aceste situații: „Copilul e la vârsta adolescenței (12-16 ani). Ce doriți de la el? Băiatul suferă acum transformări majore. Comportamentul lui e influențat foarte puternic de diverse procese fiziologice și psihologice. Și toate acestea sunt îndreptățite.” Însuși tânărul se apără folosind expresii precum „vârsta adolescenței, perioada de tranziție” și începe să-și motiveze reaua purtare spunând părinților: „Nu mă mai cicăliți, nu vedeți că trec printr-o perioadă dificilă?”

În comportamentul băiatului se arată colții nerăbdării, ai iritării, iar uneori ai unei asprimi de neînțeles. Se ascute simțul „nedreptății universale” (ori, dimpotrivă, al dreptății), înălțării de sine în privința propriei nepăcătoșenii și superiorității intelectuale etc.

Pentru o fată, nimic nu e mai înălțător decât evlavia. Frumusețea exterioară pălește cu vârsta, însă frica de Dumnezeu o înveșmântează pe femeie în frumusețea cea neveștejită. Femeia evlavioasă e iubitoare de nevoință, modestă, supusă, blândă, compătimitoare, având respect pentru toată lumea, este un exemplu de mamă, bună gospodină și soție credincioasă pentru soțul său. Ce altceva am putea aștepta de la ea? „Dreapta credință spre toate este de folos, având făgăduința vieții de acum și a celei ce va să vină” (*I Tim.* 4, 8).

Pe viitor, fata va hotărî ceea ce este mai important: profesia ori familia ca biserică de acasă. Iar altarul virtuților femeii, întotdeauna și pretutindeni, a fost înălțat sub acoperișul căminului...

Se consideră că bărbatul este temelia societății, cel cărui i se cuvine cinstea de deschizător și făuritor al progresului, cel care își folosește întregul geniu la înălțarea societății, iar că femeia trebuie să rămână în umbră, pe o treaptă ceva mai jos în cele ale științei și în activitățile sociale.

Lucrurile nu stau însă deloc așa. Firea unei copile, la o vârstă fragedă, este complexă și contradictorie. După 10-12 ani, în organism încep să se producă schimbări – sistemul nervos, întregul corp evoluează rapid, sfera genului cere noi interese, atracții, trăiri, schimbă totul în jur. Experiența de viață intră în contradicție cu firea tinerei care devine, adeseori, pricină de conflict cu oamenii maturi.

„Vârsta primejdioasă” – expresie provenită de la cei mai bătrâni: părinți, pedagogi, învățători și educatori – ce semnifică? Înseamnă că la o anumită vârstă, să spunem între 10 și 16 ani, cei mai mulți copii încep să creeze surprize celor vârstnici, unele nu prea plăcute, surprize care, uneori, îi așază într-o ipostază greu de înțeles. Într-o bună zi, când se va întoarce de la școală, copilul nostru ne va servi expresii de felul: „N-aveți dreptul să-mi îngreziți libertatea”, „drepturile omului”, „am dreptul...”. La școală, în timpul orelor, e preocupat de altceva, nu mai ascultă de părinți, iar porunca „cinstește pe tatăl tău”, auzită de mii de ori, poate deveni pentru el o povară enor-

mă. Îndată o dă la o parte și o contracarează, în mod conștient, cu propria autoritate.

Însă este oare îngăduit omului să își croiască legături cu Dumnezeu pe temelia legilor omenești? Dacă se ghidează după aceste legi, făptura pare a se poziționa mai sus de Făcător! Iar diavolul asta așteaptă – să rupă legătura dintre om și Dumnezeu; atunci el este gata să se facă slujitor. Iar plata serviciilor lui e moartea sufletului, veșnicele chinuri.

Așadar, în cartea de față, vorbim cu luare-aminte despre fiii și ficele noastre în perioada adolescenței...